

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 16.11.2007
KOM(2007) 716 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

**založená na článku 12 rámcového rozhodnutí Rady ze dne 22. prosince 2003 o boji proti
pohlavnímu vykořisťování a dětské pornografii**

OBSAH

1.	ÚVOD	3
1.1.	Souvislosti	3
2.	ZPŮSOB A KRITÉRIA HODNOCENÍ	3
2.1.	Rámcová rozhodnutí podle čl. 34 odst. 2 písm. b) Smlouvy o Evropské unii	3
2.2.	Kritéria hodnocení	3
3.	POSOUZENÍ	4
4.	ZÁVĚRY	8

1. ÚVOD

1.1. Souvislosti

Podle čl. 12 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady 2004/68/SVV ze dne 22. prosince 2003 o boji proti pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii (dále jen „rámcové rozhodnutí“) musí Komise vypracovat písemnou zprávu o opatřeních přijatých členskými státy pro dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím.¹

Podle odstavce 1 tohoto článku se členské státy zavazují k přijetí opatření nezbytných pro dosažení souladu s rámcovým rozhodnutím do 20. ledna 2006. Podle odstavce 2 členské státy ke stejnému dni sdělí generálnímu sekretariátu Rady a Komisi znění předpisů, kterými se v jejich vnitrostátním právu zavádějí povinnosti vyplývající z tohoto rámcového rozhodnutí. Na základě těchto údajů a písemné zprávy předložené Komisi prověří Rada nejpozději do 20. ledna 2006, do jaké míry dosáhly členské státy souladu s tímto rámcovým rozhodnutím.

Výpovědní hodnota této zprávy proto z velké části závisí na informacích, které Komise získá od členských států. Do ledna 2006 však pouze dva členské státy (Belgie a Rakousko) oznámily Komisi přijetí opatření k provedení rámcového rozhodnutí. Komise upozornila členské státy dopisem ze dne 8. června 2006 na jejich povinnost poskytnout příslušné informace. Na konci dubna 2007 Komise stále neobdržela zprávy od tří členských států, jmenovitě Řecka, Portugalska a Malty.

2. ZPŮSOB A KRITÉRIA HODNOCENÍ

2.1. Rámcové rozhodnutí podle čl. 34 odst. 2 písm. b) Smlouvy o Evropské unii

Dané rámcové rozhodnutí je založeno na Smlouvě o Evropské unii, a zejména na článku 29, čl. 31 písm. e) a čl. 34 odst. 2 písm. b) této smlouvy.

Rámcové rozhodnutí lze nejlépe přirovnat k právnímu nástroji, jakým je směrnice². Oba nástroje jsou pro členské státy závazné, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků pro jejich provádění se ponechává vnitrostátním orgánům. Rámcové rozhodnutí však nemají přímý účinek a Komise nemůže zahájit řízení u Soudního dvora za účelem prosadit provedení rámcového rozhodnutí. Soudní dvůr nicméně může rozhodovat spory mezi členskými státy, pokud jde o výklad nebo použití (včetně provedení) rámcového rozhodnutí. Možný výkon tohoto práva vyžaduje ucelený základ, k jehož vytvoření může zpráva Komise přispět.

2.2. Kritéria hodnocení

S cílem objektivně vyhodnotit, zda rámcové rozhodnutí bylo členským státem plně provedeno, byla stanovena určitá obecná kritéria týkající se směrnic, která by měla být přiměřeně používána pro rámcové rozhodnutí:

1. forma a prostředky pro dosažení žádaného výsledku musí být vybrány tak, aby bylo zajištěno účinné fungování směrnice s přihlédnutím k jejím cílům³;
2. každý členský stát je povinen provést směrnice tak, aby splňovaly požadavky na srozumitelnost a právní jistotu, a převést tudíž její ustanovení do závazných vnitrostátních předpisů⁴;

¹ Úř. věst. L 13, 20.1.2004, s. 44.

² Článek 249 Smlouvy o ES.

³ Viz příslušná judikatura o provádění směrnic: Věc č. 48/75 Royer [1976], Sb. rozh. 497 a 518.

3. převedení do vnitrostátního právního řádu nevyžaduje nutně přesné znění použité ve směrnici. Mohou například dostačovat i příslušná a odpovídající vnitrostátní opatření, pokud je zajištěno plné použití směrnice dostatečně srozumitelným a přesným způsobem⁵;
4. směrnice musí být provedeny v předepsané lhůtě⁶.

Tato zpráva vychází podle možností z výše uvedených kritérií.

3. POSOUZENÍ

Pohlavní vykořisťování dětí a dětská pornografie představují závažné porušování lidských práv. Dané rámcové rozhodnutí mělo doplnit stávající nástroje, které Rada k boji proti pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii již přijala⁷.

Rámcové rozhodnutí sblízuje právní předpisy členských států v oblasti boje proti pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii. Rámcové rozhodnutí proto zavádí společný rámec pro opatření na evropské úrovni za účelem řešení otázky kriminalizace, trestů a jiných sankcí, přitěžujících okolností, příslušnosti, trestního stíhání, ochrany obětí a pomoci obětem. Právní řády členských států se mohou značně lišit a v mnoha případech právní koncepty a právní jazyk nejsou snadno porovnatelné.

Ačkoli se hodnocení může a bude odkazovat na jednotlivé články rámcového rozhodnutí, nelze tyto články chápat zcela izolovaně. Částečné provedení či neprovedení článku nebo jeho části se rovněž projeví v souvisejících ustanoveních, která by se při samostatném posuzování mohla jevit v souladu s požadavky rámcového rozhodnutí. Hodnocení bude dle potřeby přihlížet k obecnému rámci trestního práva členských států.

Údaje, jež Komise obdržela, jsou velmi různorodé, zejména pokud jde o jejich úplnost. Ne všechny členské státy zaslaly Komisi všechna příslušná znění svých prováděcích předpisů. Komise neobdržela žádné údaje od Řecka, Malty a Portugalska. Gibraltar dosud neprovedl opatření obsažená v rámcovém rozhodnutí, v současnosti však přijímá právní předpisy, které mu umožní tak učinit.

Článek 1: Definice

Čl. 1 písm. a) definuje a vysvětluje několik termínů užívaných v rámcovém rozhodnutí. Jednou důležitou otázkou je definice pojmu „dítě“, jímž se rozumí každá osoba mladší 18 let. Tento věk je též v souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989. Jedním z hlavních cílů rámcového rozhodnutí je sblížit úroveň ochrany dětí před pohlavním vykořisťováním a dětskou pornografií v právních předpisech členských států.

Dalším pojmem je věk pohlavní dospělosti, jenž se v právních předpisech členských států liší od věku 13 let ve Španělsku do věku 17 let v Irsku (Belgie 16, Česká Republika 15, Dánsko 15, Estonsko 14, Finsko 16, Francie 15, Irsko 17, Itálie 14, Litva 14, Lotyšsko 16,

---

⁴ Viz příslušná judikatura o provádění směrnic: věc č. 239/85 Komise v. Belgie [1986], Sb. rozh. 3645 a 3659. Viz také věc č. 300/81 Komise v. Itálie [1983], Sb. rozh. 449 a 456.

⁵ Viz příslušná judikatura o provádění směrnic, např. věc č. 29/84 Komise v. Německo [1985], Sb. rozh. 1661 a 1673.

⁶ Viz stálá judikatura o provádění směrnic, např. : Věc č. 52/75 Komise v. Itálie [1976], Sb. rozh. 277 a 284, obecně viz výroční zprávy Komise o kontrole provádění práva Společenství, např. KOM(2001) 309 v konečném znění.

⁷ Úř. věst. L 322, 12.12.1996, s. 7; Úř. věst. L 342, 31.12.1996, s. 4; Úř. věst. L 191, 7.7.1998, s. 4; Úř. věst. L 105, 27.4.1996, s. 1; Úř. věst. L 191, 7.7.1998, s. 1; Úř. věst. L 33, 6.2.1999, s. 1; Úř. věst. L 34, 9.2.2000, s. 1.

Lucembursko 16, Maďarsko 14, Německo 16, Nizozemsko 16, Polsko 15, Rakousko 14, Slovensko 15, Slovinsko 15, Spojené království 16, Španělsko 13, Švédsko 15).

Věk pohlavní dospělosti je důležitý ve vztahu k povinnosti kriminalizovat dětskou pornografii, jak je definováno v čl. 1 písm. b).

Zobrazení dětí účastnicích se jednoznačně sexuálního jednání není za normálních okolností dovoleno, je-li dítě mladší 18 let. Článek 3 však dovoluje výlučně v určitých zvláštních případech vyloučení trestně právní odpovědnosti za dětskou pornografii v případech dětí, které dosáhly věku pohlavní dospělosti. Rámcové rozhodnutí proto zajišťuje silnou ochranu všem dětem mladším 18 let před vykořisťováním v dětské pornografii a dovoluje jen omezené výjimky mezi věkem pohlavní dospělosti a věkem 18 let.

V praxi se úroveň ochrany liší ve všech členských státech v závislosti na různém věku pohlavní dospělosti. Harmonizování věku pohlavní dospělosti, což je spojeno s dalšími otázkami, jako věk pro uzavření manželství, však není v daném okamžiku cílem.

Čl. 1 písm. b) definuje dětskou pornografii jako pornografický materiál, který zobrazuje skutečné dítě, které se účastní jednoznačně sexuálního jednání, nebo skutečnou osobu se vzhledem dítěte, nebo realistické znázornění neexistujícího dítěte. Pojem „zobrazení“ by měl být vymezen tak, aby zahrnoval nevyvolané filmy a videokazety, jakož i data uložená na disku počítače nebo v elektronické podobě, která mohou být převedena na zobrazení. Mnoho členských států přijalo právní předpisy, které jsou v souladu s definicí dětské pornografie uvedenou v čl. 1 písm. b) rámcového rozhodnutí. Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Polsko, Španělsko a Švédsko podrobnou definici dětské pornografie nemají.

Co se týká odstavce c) (definice počítačového systému) Česká republika, Litva a Polsko nepředložily odpovídající dokumenty k tomu, aby bylo možno řádně zhodnotit, jak rámcové rozhodnutí provádějí.

Bod d) definuje pojem „právní osoba“. Definice pojmu „právní osoba“ je přejata z druhého protokolu k Úmluvě o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

Článek 2: Trestné činy týkající se pohlavního vykořisťování dětí

Rada si při přijímání tohoto rámcového rozhodnutí byla vědoma potřeby přijmout společný postup ve věci závažných trestných činů, jako jsou pohlavní vykořisťování dětí a dětská pornografie, v jehož rámci trestní právo hmotné obsahující účinné, přiměřené a odrazující sankce tvoří nedílný celek s nejširší možnou soudní spoluprací.

V tomto smyslu členské státy předložily Komisi široký rozsah právních opatření, která lze uplatnit vůči pachateli. Platné právní předpisy v Maďarsku, Finsku, České republice, Francii, Lotyšsku a Slovensku pokrývají všechny body vyjmenované v článku 2 rámcového rozhodnutí, avšak jejich další rozpracování by bylo užitečné. Jak již bylo uvedeno, Komise ke své práci užívá především přeložené dokumenty, a proto může docházet k nedorozuměním.

Mimoto se právní systémy členských států mohou velmi lišit. Z tohoto důvodu není možné vždy srovnávat právní koncepty.

Celkový přehled vnitrostátního práva však ukazuje, že předpisy platné v členských státech ve většině případů splňují požadavky rámcového rozhodnutí, co se týká povinnosti kriminalizovat donucování nebo najímání dítěte k prostituci nebo k účasti na pornografických dílech a provádění sexuálních praktik s dítětem za úplatu, je-li užito nátlaku nebo dochází-li ke zneužití uznávaného postavení důvěry, nadřízenosti nebo vlivu nad dítětem.

Článek 3: Trestné činy týkající se dětské pornografie

Tento článek obsahuje sblížení trestných činů v oblasti dětské pornografie, které zahrnují výrobu, prodej, rozšiřování nebo další předávání, pořizování nebo držení, nabízení nebo zpřístupňování dětské pornografie..

Čl. 3 odst. 2 stanovuje omezené výjimky z povinnosti kriminalizovat, pokud je osoba se vzhledem dítěte skutečně starší 18 let, pokud dětská pornografie obsahuje realistické znázornění neexistujícího dítěte a pokud je vyrobena a držena pro soukromé užívání. V těchto případech je vyloučení z trestně právní odpovědnosti odůvodněno tak, že výroby pornografických materiálů se žádné dítě neúčastnilo.

Další vyloučení, již výše uvedené, se týká případů výroby a držení zobrazení dětí, které dosáhly pohlavní dospělosti, jsou-li pornografická zobrazení vyrobena či držena se souhlasem dítěte výhradně pro soukromé užívání. Na tento souhlas však nebude brán zřetel, pokud za účelem jeho dosažení byl zneužit například vyšší věk, dospělost, situace, postavení nebo zkušenosti osoby, která se dopustila protiprávního jednání nebo závislost oběti na této osobě. Toto ustanovení zahrnuje omezení rozsahu kriminalizace dětské pornografie, je-li dítě ve věku mezi věkem pohlavní dospělosti a 18 lety a dalo naprostý souhlas s výrobou a soukromým užíváním pornografických materiálů.

Zatímco se zdá, že vnitrostátní právo splňuje minimální požadavek na kriminalizaci dětské pornografie, informace o výjimkách dle čl. 3 odst. 2 jsou všeobecně nedostačující. Komise obdržela úplné informace pouze od Maďarska, Litvy, Itálie, Dánska, Německa a Kypru. Z tohoto důvodu nelze posoudit skutečnou úroveň ochrany dětí, které dosáhly věku pohlavní dospělosti, což je citlivé téma obzvláště v případě zemí, kde je věk pohlavní dospělosti nižší než 16 let.

Článek 4: Návod, pomoc, účastenství a pokus

Podle informací poskytnutých Komisi většina členských států se opírala o obecné právní předpisy týkající se spolupachatelství a nedokonaných trestných činů ve svém příslušném trestním právním systému. Obecné právní předpisy by též bylo možné užít na trestné činy spáchané na mladistvých, jmenovitě na pohlavní vykořisťování a trestné činy v oblasti dětské pornografie.

Článek 5: Sankce a přitěžující okolnosti

Tento článek je jedním z klíčových ustanovení rámcového rozhodnutí. Odstavec 1 především stanovuje, že trestné činy obsažené v článcích 2, 3 a 4 rámcového rozhodnutí by vždy měly být trestány odnětím svobody s horní hranicí alespoň mezi jedním a třemi roky. Účelem tohoto ustanovení je zajistit minimální harmonizaci ve vztahu k trestům, jež lze pachateli uložit. Zdá se, že všechny členské státy tyto požadavky rámcového rozhodnutí splňují. Dokumentace, kterou Komisi předložilo Španělsko, Slovinsko, Estonsko a Lucembursko, však nedovoluje Komisi vytvořit si jasný obraz o tom, jak jsou v právních systémech těchto zemí požadavky podle čl. 5 odst. 3 rámcového rozhodnutí prováděny.

Článek 6 a 7: Odpovědnost právnických osob a sankce ukládané právnickým osobám

Rámcové rozhodnutí předkládá analogicky ke konceptu odpovědnosti fyzických osob koncept odpovědnosti právnických osob. Právnické osoby lze činit odpovědnými za protiprávní jednání, které v jejich prospěch spáchala jakákoli osoba, jež jednala samostatně či jako člen

orgánu dotyčné právnické osoby, nebo například osoba, která má rozhodovací pravomoc. Nepožaduje se, aby právnické osoby měly výlučně trestněprávní odpovědnost. Sankce ukládané právnickým osobám mají být „účinné, přiměřené a odrazující“. Z informací, které Komise obdržela o jednotlivých vnitrostátních právních úpravách každopádně vyplývá, že v právním řádu většiny členských států existuje možnost uložit právnickým osobám sankce alespoň ve formě správních opatření. Čl. 7 odst. 1 rámcového rozhodnutí stanoví, že základní povinností, pokud jde o sankce vůči právnickým osobám, je uložení pokut trestní nebo jiné povahy. Pokud jde o administrativní a trestní opatření, zdá se, že články 6 a 7 již byly z větší části provedeny.

Článek 8: Příslušnost a trestní stíhání

Článek 8 rámcového rozhodnutí vymezuje případy, kdy jsou členské státy příslušné k rozhodování o trestných činech uvedených v člancích 2, 3 a 4. Hlavním pravidlem je zásada místní příslušnosti, podle níž musí každý členský stát založit svou soudní příslušnost ve vztahu k trestným činům spáchaným zcela nebo zčásti na jeho území. Ustanovení čl. 8 odst. 3 bylo nahrazeno rozhodnutím o evropském zatýkacím rozkazu⁸. Právní předpisy členských států jsou v souladu s požadavkem v čl. 8 odst. 1 písm. a) rámcového rozhodnutí ohledně uplatňování zásady místní příslušnosti.

Čl. 8 odst. 1 písm. b) stanovuje pravidlo založení soudní příslušnosti mimo rámec výsostného území státu v případě, že pachatel je státním příslušníkem jedné z dotčených zemí. Toto ustanovení je obzvláště důležité s ohledem na zajištění účinného stíhání tzv. sexuální turistiky, o níž hovoříme, je-li skutek pohlavního vykořisťování dětí spáchán v zahraničí. Členské státy by měli v zásadě zaručit stejnou úroveň ochrany dětí bez ohledu na místo jejich trvalého bydliště. Vzhledem k různým požadavkům právních systémů dovoluje čl. 8 odst. 1 písm. b) členským státům užít či neužít pravidla příslušnosti pouze ve zvláštních případech nebo za zvláštních okolností, je-li trestný čin spáchán mimo území státu. Pokud však jde o soudní příslušnost mimo rámec výsostného území státu, členské státy neposkytly dostatek informací k tomu, aby bylo možno ohodnotit jejich pokrok při provádění tohoto pravidla.

Článek 9: Ochrana obětí a pomoc obětem

Článek 9 upravuje tři různé otázky. První odstavec uvádí, že vyšetřování nebo stíhání trestných činů upravených rámcovým rozhodnutím nezávisí na výpovědi ani trestním oznámení vzneseném obětí, v případech, kdy je uplatňováno pravidlo příslušnosti. Právní předpisy členských států tuto povinnost většinou splňují.

Čl. 9 odst. 2 odkazuje na dětské oběti pohlavního vykořisťování, jež jsou považovány za zvláště závažné oběti pro účely rámcového rozhodnutí 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení⁹. Dokumenty předložené členskými státy jsou kusé a neúplné a neumožňují celkovou analýzu. Švédsko, Dánsko, Nizozemsko, Itálie, Německo, Slovensko a Spojené království uspokojivě reagovaly na požadavky rámcového rozhodnutí. Kypr v roce 2007 schválil nové právní předpisy, které obsahují souhrnný rámec pro uznávání práv obětí, jejich ochranu a poskytování pomoci, jenž je plně v souladu s požadavky článku 13 rámcového rozhodnutí 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení s ohledem na pohlavně vykořisťované děti.

⁸ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, Úř. věst. L 190, 18.7.2002.

⁹ Rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení, Úř. věst. L 82, 22.3.2001.

Čl. 9 odst. 3 ukládá členským státům povinnost poskytovat zvláštní ochranu a pomoc rodině oběti s ohledem na článek 4 rámcového rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení. Německo, Lotyšsko, Švédsko, Spojené království, Rakousko a Estonsko předložily Komisi informace prokazující, že tyto země jednají v souladu s rámcovým rozhodnutím. Ostatní členské státy v této otázce neposkytly žádné údaje.

4. ZÁVĚRY

Ne všechny členské státy zaslaly Komisi všechna příslušná znění svých prováděcích ustanovení včas. Hodnocení a závěry zprávy tak mohou vycházet z neúplných informací.

Na základě poskytnutých informací se zdá, že požadavky stanovené v rámcovém rozhodnutí Rady byly splněny téměř všemi členskými státy – buď již vnitrostátní právní předpisy existují nebo byly provedeny nové a specifické právní předpisy. Lze říci, že právní předpisy členských států zajišťují vysokou úroveň ochrany dětí před pohlavním vykořisťováním a vykořisťováním a stanovují tresty v příslušné výši. Pokud jde o dětskou pornografii, požadavek na kriminalizaci výroby pornografických materiálů, v nichž se objevují děti, je všeobecně splněn, ačkoli není možno přesně zhodnotit rozsah vyloučení z trestně právní odpovědnosti za dětskou pornografii v případě dětí ve věku mezi věkem pohlavní dospělosti a 18 lety.

V případech, kdy rámcové rozhodnutí Rady nemělo na vnitrostátní právní předpisy žádný vliv, vyzývá Komise příslušné členské státy, aby tuto situaci co nejdříve napravily prostřednictvím prováděcích právních předpisů. Na základě rámcového rozhodnutí Rady mají nyní členské státy k dispozici zvláštní ustanovení trestního zákona, která stíhají pohlavní vykořisťování dětí a dětskou pornografii, a stanovují účinné, přiměřené a odrazující tresty.

Jak je též uvedeno ve zprávě o provádění rámcového rozhodnutí 2002/629 o boji proti obchodování s lidmi, kterou Komise přijala dne 2. května 2006, je obtížné provést vyčerpávající hodnocení ve vztahu k právním předpisům týkajících se zvláště zranitelných obětí vzhledem k omezeným informacím získaných od členských států. Citlivý přístup k obětem v průběhu trestního stíhání stejně jako dobrá úroveň sociální pomoci obětem při trestním stíhání a po něm jsou klíčové při zamezování sekundární viktimizaci a zajištění účinného trestního stíhání. Komise proto vyzývá členské státy, aby znovu pečlivě zvážily své vlastní právní předpisy v zájmu dalšího posílení sociální ochrany a zajištění úplného respektování práv dětských obětí.

Vzhledem k současnému vývoji, zejména v oblasti elektronických komunikačních technologií, vyvstávají nová témata, např. snaha prostřednictvím internetu podvodně získat důvěru dětí za nezákonným účelem (tzv. „grooming“). Současně se vyvíjejí nové metody, jejichž cílem je účinné odhalování takovýchto trestných činů a identifikace dětských obětí za pomoci zvláštních policejních jednotek. Na základě výsledku těchto diskusí může Komise zvážit potřebu aktualizovat a dále posílit rámcové rozhodnutí o vykořisťování dětí a souvisejících trestných činech, zejména trestných činech spáchaných prostřednictvím elektronických komunikačních sítí a informačních systémů.